

Етологічні особливості поросят у кризовий період відлучення

Анотація. Описано результати етологічних досліджень молодняку свиней у перші дні після відлучення. На підставі отриманих результатів можна зробити висновки, що молодняк класу М+ краще проявляє орієнтувальні реакції в перші години після відлучення. Тварини модального класу великої білої, миргородської порід та помісі мали кращу адаптаційну здатність.

Ключові слова: молодняк, відлучення, технологічний стрес, етологія.

The ethological features of young pigs of different levels of stress sensitivity during the crisis period at weaning. Vasul.M., Voloshchuk Maryna V. Fydria (Institute of Pig Breeding and AIP NAAS)

The results of ethological researches of young pigs in the first days after weaning were described in the article. On the base obtained results it is possible to affirm that young pigs of class M+ showed better the orientation reactions during the first hours after weaning. Animals of modal class of the Large White, Myrgorod breeds and their hibryds showed better adaptation ability.

Key words: young pigs, weaning, technological stress, ethology

Рецензенти: докт. с.-г. наук Ю.В. Засуха, канд. с.-г. наук С.М. Грищенко
(Національний університет біоресурсів і природокористування України)

В. ВОЛОЩУК, докт. с.-г. наук

М. ФИДРЯ, аспірант

Інститут свинарства і агропромислового виробництва НААН

В умовах сучасного ведення свинарства особливо гостро постала проблема попередження стресових явищ, як у дорослих свиней, так і у молодняку внаслідок їх переміщення та перегрупування. Відлучення - один з найгостріших технологічних моментів при вирощуванні молодняку. Адже на адаптацію до нових умов приміщень, нової ієрархії в станку, кормів іде дорогоцінний час (10-15 днів). За цей адаптаційний період істотно знижуються прирости свиней, резистентність організму, натомість, зростає їх агресивність, занепокоєність [1,8]. Завдання технологів - мінімізувати вплив стресорів на поголів'я, завчасно виявити стресчутливих тварин. Тому постійно є актуальним пошук нових та використання вже існуючих методів дослідження адаптаційних властивостей тварин. На особливу увагу заслуговують етологічні методи завдяки своїй доступності та інформативності.

Згідно з літературними джерелами існує чимало

Поведінка поросят з різною адаптативною нормою, хв

Індекс функціональної активності тварини	Групи								
	ВБ			ВБ×М			М		
	М-	Мо	М+	М-	Мо	М+	М-	Мо	М+
	коефіцієнт відносного відхилення живої маси								
	-1 і менше	-0,5-+0,5	+1 і більше	-1 і менше	-0,5-+0,5	+1 і більше	-1 і менше	-0,5-+0,5	+1 і більше
Відпочинок	0,60	0,58	0,52	0,57	0,58	0,59	0,58	0,57	0,58
Рухова активність у тому числі:									
стояння	0,15	0,16	0,25	0,16	0,15	0,14	0,16	0,15	0,15
рух	0,14	0,17	0,14	0,18	0,17	0,16	0,17	0,18	0,18
бійки	0,03	0,01	0,02	0,03	0,02	0,03	0,02	0,01	0,02
Споживання корму	0,06	0,06	0,06	0,05	0,06	0,06	0,05	0,06	0,06
Напування	0,02	0,02	0,01	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02

*((М-)–мінус варіан, (М+)–плюс варіан, (Мо)– модальний клас)

методів етологічних досліджень, які постійно оновлюються, модифікуються та порівнюються між собою [2, 4, 6, 7, 8,].

Метою досліджень було вивчення особливостей етологічного стану відлучених поросят різною адаптивною нормою в процесі їх вирощування.

Дослідження проводили у племінному заводі ім. Декабристів Миргородського району Полтавської області на тваринах великої білої, миргородської порід та помісі (ВБ×М) у віці 28-38 днів.

Через 10 днів після відлучення поросят розподіли на три адаптаційні класи за коефіцієнтом зміни живої маси у кризовий період [5, с. 250-256]. Надалі у розподіленого на класи молодняку вивчали кормову, ігрову, рухову поведінку за хронометражними індивідуальними спостереженнями упродовж дванадцяти годин протягом трьох діб, після відлучення поросят від свиноматки за методикою В.І. Великжаніна [3]. Індекс функціональної активності тварини виражається відношенням часу, що витрачається на ті чи іншу поведін-

кові акти (відпочинок, стояння, рух, бійки, споживання корму, напування), до всього часу спостереження:

де:

- індекс функціональної активності;
- час функціональної активності, хв.;
- час спостереження, хв.

Усі розрахунки проведені із застосуванням MS OFFICE EXEL.

Результати й обговорення. У перші хвилини після відлучення від свиноматок та переведення молодняку на дорощування спостерігалася реакція гальмування, спричинена наступними технологічними операціями: зважування, переведення тварин до цеху дорощування, сортування.

Серед молодняку великої білої породи М+ переважали по руховій активності клас М- на 20 %, Мо-на 15 %. Щодо відпочинку, то тварини класу М- переважали модальний клас на 3,3%, М+—на 13,3%. Перегрупування тварин, встановлення нових ієрархічних структур у перші дні після відлучення посилює агресивність тварин, що в свою чергу викликає підвищення частоти бійок. Тварини класу М-витрачали більше часу на бійки, ніж тварини

модального класу на 66% та на 33% більше, ніж М+.

Проаналізувавши протокола візуальних спостережень за помісними тваринами (ВБ×М) було виявлено наступне: тварини класу М+ відпочивали більше, ніж Мо на 1,7%; клас М- – на 3,3 %. Щодо рухової активності то тварини М- переважали представників М+ та Мо на 5,5%. У бійки частіше вступали представники класів М- та М+ на 33,3% більше, ніж у класі Мо. По рухливості свині класу М- переважали за аналогічним показником класи Мо та М+ на 5,5% та 11,1% відповідно.

Молодняк миргородської породи класів М- та М+ відпочивали більше за Мо на 1,7%. Щодо стояння, то тварини класів Мо та М+ переважали за аналогічним показником клас М- на 6,25%. Свині класу Мо менш агресивні, ніж тварини класів М- та М+ на 50%.

Значної переваги певного класу у споживанні корму та напуванні виявлено не було.

Висновок. Відлучення - один з найвідчутніших технологічних стресів у свинарстві. Молодняк змушений у короткі строки адаптуватися до нових приміщень та обладнання, встановити ієрархію в групі. Особливу роль у вивченні адаптаційних властивостей мають візуальні спостереження у цей кризовий період. Підсвинки класу М+ великої білої та миргородської порід дужче проявляли орієнтувальні реакції (пересування, обнюхування, оглядання нового станку). Цим пояснюється більша рухова активність їх порівняно з іншими класами. Тварини класу Мо миргородської, великої білої порід та помісні тварини (ВБ×М) виявляли найменшу агресивність серед інших класів, що в свою чергу сприяло швидшій адаптації до нових умов дорощування.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Біндюг О. А.** Технологічні прийоми попередження стресів у свиней URL: <http://www.stattionline.org.ua/agro/109/20560-texnologichni-prijomi-poperedzhennya-stresiv-u-svinej.html> (дата звернення: 20.06.2015).
2. **Біндюг О.А.** Фізіологічний стан та продуктивність свиней різного рівня стрессхильності :автореф. дис. на здобуття. наук. ступеня канд. с.-г. наук : спец. 03.00.13 «Фізіологія людини і тварин.» – Полтава, 2004. – 18с.
3. **Великжанин В.И.** Методические рекомендации по изучению поведения сельскохозяйственных животных – Л., 1975. – 48 с.
4. **Джелдубаева Э. Р.** Методы моделирования болевых реакций. URL : <http://chitalky.ru/?p=5215> (дата звернення: 20.06.2015)
5. **Іванов В.О., Волощук В.М.** Біологія свиней. Навчальний посібник.—К.: Нічлава, 2009.—С. 250-256.
6. **Косухин И. М.** Естественная резистентность, стресс-чувствительность, этология и продуктивность свиней: автореф. дис. на науч. степени канд. с.-х. наук: спец. 06.02.01 «Разведение, селекция, генетика и воспроизводство сельскохозяйственных животных»—п. Персиановский, 2004.-26 с.
7. **Способ определения стрессовой чувствительности свиней /Капкова Е.Л., Кузнецов А.И.** Патент Российской Федерации №2181000, А01К67/02. Заявник Уральская ГАВМ. Опубл.10.04.2002.
8. **Церенюк О.М., Акімов О.В., Бутенко В.О.** Підвищення стресостійкості свиней. URL :<http://www.agro-business.com.ua/suchasne-tvarynnystvo/1442-pidvyschennia-stresostiikosti-svinei.html> (дата звернення: 20.06.2015)

